

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Nc/1/2018
Identifikačné číslo spisu:	6117237860
Dátum vydania rozhodnutia:	31.01.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Petříková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:6117237860.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného FACTORING GROUP LP, so sídlom st. Andrews, Suite 5098, 15 Bell Street, KY16 9UR, Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska, zastúpeného Mgr. Rastislavom Otrubom, advokátom so sídlom v Žiline, Kvačalova č. 1227/55, proti povinnému COOP Jednota Trenčín, spotrebné družstvo, so sídlom v Trenčíne, Mierové námestie č. 19, zastúpenému Advokátska kancelária JUDr. Danica Birošová, s.r.o., s o sídlom v Trenčíne, Piaristická č. 46/276, IČO: 36 837 857, o vymoženie 318 066,47 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 62 Ek 134/2017, o vylúčení sudcov Krajského súdu v Banskej Bystrici z prejednávania a rozhodovania veci vedenej pod sp. zn. 13 NcC 1/2018, takto

rozhodol:

Sudcovia Krajského súdu v Banskej Bystrici JUDr. Peter Kvietok, JUDr. Ama Odalošová a JUDr. Janka Borošková n i e s ú v y l ú č e n í z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 13 NcC 1/2018.

Odôvodnenie

1. V exekučnej veci o vymoženie 318 066,47 € s prísl. vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 62 Ek 134/2017 vzniesol povinný podaním z 22. decembra 2017 námietku zaujatosti voči zákonnej sudkyni JUDr. Eve Segečovej a „všetkých sudcov“ Krajského súdu v Banskej Bystrici. Vylúčenie sudcov odôvodnil tým, že 21. decembra 2017 mu bola oznámená skutočnosť, súvisiaca s danou právnou vecou a s osobou pána L., ktorý má v tejto veci konať ako splnomocnený zástupca oprávneného. Uviedol, že jemu neznáma osoba prezentujúca sa ako známy pána L. uviedla, že „Na čo sa Vaše družstvo bráni a podáva nejaké návrhy, keď L. to má od začiatku zastrešené. Veď ten si vybavil u sudcov aj iné veci. O Vašich návrhoch je už rozhodnuté ešte pred ich podaním.“ Z týchto dôvodov má značnú pochybnosť o tom, že v danej právnej veci bude rozhodnuté nestranným a nezaujatým súdom a z toho dôvodu uplatnil túto námietku zaujatosti voči zákonnému sudcovi, všetkým sudcom, vyšším súdnym úradníkom a ostatným zamestnancom Okresného súdu Banská Bystrica a Krajského súdu v Banskej Bystrici a navrhol, aby bol spor prikázaný na rozhodnutie nezávislému a nestrannému súdu.

2. Najvyšší súd posudzoval opodstatnenosť vznesenej námietky zaujatosti sudcov Krajského súdu v Banskej Bystrici len vo vzťahu k tým jeho sudcom, ktorí majú ako zákonní sudcovia rozhodnúť o námietke zaujatosti vznesenej povinným voči sudkyni Okresného súdu Banská Bystrica. Zákonným

sudcom je sudca (samosudca alebo člen senátu) miestne, vecne a funkčne príslušného súdu, ktorý má konať podľa rozvrhu práce prijatého v súlade so zákonom (pozri napr. I. ÚS 8/94, II. ÚS 15/96, II. ÚS 43/97, II. ÚS 47/99, III. ÚS 31/01).

3. Sudcovia krajského súdu senátu 13 Co JUDr. Peter Kvietok, JUDr. Ama Odalošová a JUDr. Janka Borošková, ktorému senátu bol podľa rozvrhu práce spor pridelený na prejednanie, s a k obsahu vznesenej námietky zaujatosti vyjadrili a zhodne uviedli, že nemajú žiaden pomer ani k stranám, ani k ich zástupcom a ani k predmetu sporu. Necítia sa preto vo veci zaujatí.

4. Najvyšší súd ako súd Krajskému súdu v Banskej Bystrici nadriadený [§ 54 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)] vec prejednal a dospel k záveru, že podmienky vylúčenia zákonných sudcov z prejednávania a rozhodovania sporu neboli naplnené.

5. V zmysle § 49 ods. 1 CSP sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

6. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaniu sporu, k nezaujatému prístupu k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní; zámerom je tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočností, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu, a to: a/ k sporu, v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia sporu alebo konania, b/ k stranám sporu, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, c/ k zástupcom strán sporu, ktorý by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod b/, alebo d/ k osobám zúčastneným na konaní.

7. Citované zákonné ustanovenie predpokladá taký vzťah vlastného záujmu sudcu na prejednanom spore alebo taký jeho osobný vzťah k stranám sporu, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní, ktorý by pri všetkej možnej snahe o správnosť rozhodnutia ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

8. Pri posudzovaní skutočností uvádzanej povinným v námietke zaujatosti vychádzal najvyšší súd jednak zo zákonnej prezumpcie nestrannosti sudcu, ako aj z toho, že výnimky z takejto prezumpcie stanovuje iba zákon.

9. Súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, uverejneného v prílohe oznámenia Federálneho ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný sudca. Ústavná úprava práva na spravodlivý proces (čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky, čiže ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov) potom zaručuje aj právo na to, aby spor nebol odňatý zákonnému sudcovi (čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky), teda sudcovi súdu určenému podľa zákonných pravidiel príslušnosti súdov. V zásade teda platí, že o určitom spore by mal rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento tzv. zákonný sudca by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z rozhodovania, ktorý pripúšťa, aby v prípade existencie zákonom predpokladaných dôvodov bol postupom taktiež ustanoveným priamo v zákone zákonný sudca vylúčený z ďalšieho prejednávania a rozhodovania sporu. Cieľom, ktorý tu odôvodňuje prelomenie ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu, je zabránenie hroziacemu riziku, že by vo veci mohol rozhodnúť zaujatý (nie nestranný) sudca. Nestrannosť sa pritom spravidla chápe ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a stranickosti (nadržania určitej strane sporu).

10. Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu buď na návrh strany sporu (§ 52 CSP) alebo na základe návrhu (oznámenia) samotného sudcu (§ 50 CSP). Obsahom práva na prerokovanie sporu pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť; ale len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia sporu pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky v jeho veciach sp. zn. I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98 a II. ÚS 121/03).

11. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (tu pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúce však nie je (subjektívne) stanovisko sudcu či presvedčenie subjektu uplatňujúceho námietku zaujatosti, ale iba existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, či subjektu uplatňujúceho námietku zaujatosti, ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje teória zdania nezaujatosti [porovnaj tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („Justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci a k účastníkom konania. Posúdenie nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť a rozhodujúcim prvkom pri posudzovaní zaujatosti, resp. nezaujatosti zákonného sudcu je tak to, či obava z vychýlenia nestrannosti je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar proti Spojenému kráľovstvu), teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti. Relevantnou je však len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach a objektívnu nestrannosť samozrejme nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť i len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

12. Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhládnuv od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietať zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú.

13. Z už spomínanej judikatúry ESLP a Ústavného súdu Slovenskej republiky možno vyvodiť, že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďovať prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne existujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitý (nie nezaujatý) vzťah k veci má. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k sporu, k stranám sporu alebo k ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne.

14. Pokiaľ ide o subjektívne aspekty nestrannosti sudcov, členov senátu 13 Co, ktorý má v zmysle rozvrhu práce námietku zaujatosti voči sudkyňi Okresného súdu Banská Bystrica prejednať a o nej rozhodnúť, najvyšší súd ako súd nadriadený uvádza, že je potrebné konštatovať, že sudcovia JUDr. Peter Kvietok, JUDr. Ama Odalošová a JUDr. Janka Borošková sa necítia byť zaujatí, pretože ani jeden z nich nemá pomer k sporu a k stranám sporu. V danom prípade teda neexistuje žiadny vzťah (k sporu, k stranám sporu, ani k ich zástupcom), pre ktorý by bolo možné pochybovať o ich nezaujatosti. Takéto skutočnosti nevyplývajú ani zo samotnej námietky zaujatosti podanej povinným, ktorý ich zaujatosť odôvodnil len svojím subjektívnym názorom o tom, že sa dozvedel o možnom korupčnom správaní krajského súdu voči jeho osobe, pričom svoje tvrdenia žiadnymi bližšími skutočnosťami, majúcimi súvis so sudcami, ktorí majú vo veci konať, nekonkretizoval.

15. Keďže v danej veci neexistujú dôvody, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o nestrannosti súdneho rozhodovania za účasti povinným spochybňovaných sudcov Krajského súdu v Banskej Bystrici, najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.
16. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.